

Na tribini „Srbija i Srbi 100 godina posle Kumanova“, koju su prošle nedelje u Novom Sadu organizovali desničarski pokret „Svetozar Miletić“ i Nova Srpska Fašistička Misao, među govornicima se pojavio sa suncem u kosi, mladi i nadahnuti Slobodan Antić, da prisutnima prenese nacionalni bol koji ga žulja u grudima. Ovu dramatičnu ispovest prenosimo u istorijskom originalu, sa neizbežnim e-međunaslovima, uvereni da istorija ludizma neće zaboraviti Antić Slobodana

JAVNI INTELEKTUALAC PROMIŠLJA: Vaše preosveštenstvo, dame i gospodo, gospodin Đorđe Srbulović je govorio kao istoričar, osvetljavajući važna dešavanja pre 100 godina. Ja ću govoriti kao **javni intelektualac** koji živi i radi danas u Srbiji, i koji zajedno sa svima Vama **promišlja o tome šta možemo da naučimo** iz tih velikih događaja od pre 100 godina.

SRBIJA U MOJIM MISLIMA: Kada danas govorimo o Prvom svetskom ratu i poredama srpskog oružja, mi to **nekako uzimamo kao razumljivu stvar.** Posle poreda u Prvom balkanskom ratu došle su poreda u Drugom balkanskom ratu, pa velike poreda u Prvom svetskom ratu i čini se **da je bilo potpuno normalno** (danas kada posmatramo iz ove perspektive), da **Srbija niže poreda**, da savlada tako **velike neprijatelje kao što su Otomansko i Austrijsko carstvo**. Međutim, treba reći, i to je prva pouka koju bih izveo iz ondašnje situacije za današnje vreme, da je Srbija 1912. godine bila jedno društvo za koje biste pre mogli da kažete **da nema izgleda da će imati uspeha u svojim namerama i ambicijama**. Evo koji su to razlozi koji bi jednom, tako da kažemo, objektivnom posmatraču, mogli da govore da je Srbija društvo i država bez budućnosti.

NEPRIJATELJI OKO NAS: Kao prvo, Srbija je bila okružena sa severa i sa juga sa dva ogromna carstva. **Srbija je tada imala tri miliona stanovnika, Austro-Ugarska je imala 53 miliona stanovnika, a Turska 21 milion stanovnika. Znači,**

samo dva ova velika neprijateljska carstva imala su 25 puta više stanovnika nego što ih je imala Srbija.

Drugo, Srbija je po tadašnjim, a pogotovu po sadašnjim merilima, bila jedno vrlo nerazvijeno društvo.

Osamdeset pet do osamdeset sedam posto građana Srbije bili su seljaci, odnosno nepismeni.

Treće, Srbija je

imala problema

sa industrijalizacijom, modernizacijom, pa ako hoćete, i

sa demokratijom

. Srbija je onda bila ozbiljno podeljeno društvo gde su sukobi između dinastija nešto što je čitav vek delilo, cepalo društvo.

SWAĐE ZVANE PIZME: Srbija je bila **okružena nekim od neprijateljskih dinastija**, imala je protiv sebe, osim ruskog cara, odnosno Rusije, uglavnom sve velike sile toga vremena. Srpska vojska koju, kao što kažem, mi danas slavimo, smatramo da je bila odlična, pre toga je pretrpela nekoliko ozbiljnih poraza, pre svega u srpsko-bugarskom ratu 1885. godine. Zapravo, smatralo se, kada je počeo Prvi balkanski rat, da će bugarska vojska odigrati ključnu ulogu. Uostalom, **bugarska vojska je imala vojnika koliko i sve ostale savezničke armije zajedno, dakle Srbija, Grčka i Crna Gora.**

Međutim, kada je došao taj trenutak,

odjednom se nešto dogodilo

. Treba imati u vidu još jednu stvar, a to je da, kada opet pravimo paralelu sa današnjim vremenom,

da ni onda u srpskoj inteligenciji nije postojalo jedinstvo

. Postojale su različite frakcije, različite swađe, različite lične, ako hoćete, i pizme. Međutim, kada je počelo sa ratnim pretnjama, odjednom se pokazalo da to društvo za koje, ovako, kad pogledamo, možemo pesimistički da kažemo da ne možemo očekivati od njega nikakve ozbiljne, a pogotovu ne neke istorijske podvige,

jeste imalo neke svoje kapacitete.

Neki od tih kapaciteta prosto moraju biti posebno pomenuti, i to je još nešto što možemo da naučimo iz ovih istorijskih okolnosti.

JEBE NAS PODELJENI IDENTITET: Prvo, to je, jasni nacionalni i kulturni identitet i jasni istorijski ciljevi. U tome smo mi

odnosu na naše pretke

od pre 100 godina. Kada govorimo o ovom jasnom nacionalnom i kulturnom identitetu, treba

reći da je to bilo društvo koje nije imalo iskustvo kao što ga mi danas imamo od 70 godina Jugoslavije.

Danas mnogi iz moje generacije, ne samo stariji već i neki mlađi, imaju dosta podeljen identitet

, kod njih je još uvek jak taj osećaj shvatanja Jugoslavije kao njihove države, njihove zemlje, i **kada ulazim u razgovor sa kolegama na univerzitetu**

, na fakultetima, vidim da je

veliki deo njih i dalje Jugosloven

.

FALI NAM RAT DA BUDEMO SLOŽNI: Ne mislim o tome ništa loše, ne mislim da je to nešto gore, već prosto **taj događaj sa Jugoslavijom je na**

neki način uzdrmao i podelio naš nacionalni i kulturni identitet

, tako da mi danas u Beogradu, u Srbiji, imamo ljude koji su ne samo Srbi, nego i Jugosloveni.

A nekada su ti odnosi između Srba i Jugoslovena (iako smo svi mi Srbi svojim poreklom) ne samo neskladni nego i neprijateljski.

Drugi važan faktor koji je onda postojao jeste

jedinstvo oko osnovnih vrednosti

: nacionalnih, kulturnih, moralnih.

To je nešto što nam danas nedostaje

. Kada posmatramo ondašnju inteligenciju, vidimo, kada je počeo rat, da su odjednom svi bili složni, kao jedan.

NIJE BILO E-RUGANJA, KAO DANAS: Ovde je pomenut **Milan Rakić**, ali nije samo on pevao rodoljubive pesme, nego su svi veliki srpski pesnici pevali o Kosovu,

niko se nikome nije rugao zbog patriotizma

. Postojala je jedna vrsta jezgra koje je bilo neupitno, i oko kojeg su svi imali neku vrstu saglasnosti. Oni nisu bili u saglasnosti oko pojedinih političkih i stranačkih stvari, ali kada je u pitanju bilo to nacionalno i kulturno jezgro,

taj elementarni nacionalni identitet

, tu je postojalo jedinstvo među Srbima, pre svega među srpskom inteligencijom.

SPREMAN DA SE ŽRTVUJEM ZA OTADŽBINU: I treća stvar, koja je takođe omogućavala

uspehe, ne samo tada, 1912, nego narednih nekoliko godina, u narednih nekoliko ratova, ako hoćete,

jestе spremnost da se radi na poslu koji se tiče опште, zajedničke stvari, čak uz ne samo trpljenje određenih nedaća, nego uz žrtvovanje

. Danas nama sam pojam žrtve jestе nešto što je tokom ovih 20 godina maltene kompromitovano, naravno ne od onih koji su se iskreno trudili da se bore za otadžbinu i za narod, nego od ljudi koji su prosto iskorišćavali jedan patriotski blok, koji je bio pogotovo jak krajem osamdesetih i početkom devedesetih godina u našem društvu, zarad ostvarenja nekih svojih drugih stvari, tako da je

ta ideja žrtvovanja u ime otadžbine,

svest da se podnese i lična žrtva zarad nekog општег добра, na neki način kompromitovana.

Naravno, ne treba biti idealista.

I onda je bilo ratnih profitera

, i onda je bilo liferanata, i onda je bilo ljudi koji su bili korumpirani, ali se sa druge strane, bez obzira na sve to, pravila jasna razlika između државе, naroda, sa jedne strane, i

korumpiranih političara

, bogataša i liferanata koji nisu bili spremni da podnesu nikakve žrtve za општу stvar. To je nešto što je i onda postojalo, a ja mislim da

mi danas imamo veći problem sa tim

.

ČEKA NAS RATNI IZAZOV: Kada razmišljamo o tome zašto je ondašnje pokolenje uspelo, a zašto se mi već 20 godina nalazimo u nekoj vrsti agonije, možemo da kažemo sledeću stvar, a to je da

je postojala jedna vrsta našeg unutrašnjeg preporoda koji nije samo duhovni ili moralni, nego preporoda koji uključuje i spremnost da se bolje povežemo, bolje organizujemo, bolje razumemo, da oprostimo jedan drugome neke lične uvrede, spremnost da vidimo dalje, šire, da sagledamo celu šumu a ne samo pojedinačno drveće...

Sve su to osobine i zadaci koji su nam neophodni da bismo počeli da se pripremamo za vreme koje će doći, jer nema nikakve sumnje, jer živimo na terenu koji je istorijski, geopolitički, pun izazova, i neki novi izazov kao što je za naše pretke bio Prvi svetski rat, takođe će doći pred nas

. Samo od toga da li smo mi pripremljeni za taj izazov zavisice da li ćemo mi nastaviti u ovom pravcu u kojem idemo u ovih 20 godina agonije, ili ćemo obrnuti stvar i napraviti neki istorijski preokret, postaviti neki istorijski uspeh.

